

Yliopistojen yhteinen koordinaatiohanke
humanistisen, kasvatustieteellisen, luonnontieteellisen ja
yhteiskuntatieteellisen koulutusalan
rakenteelliseksi kehittämiseksi

Humanistisen koulutusalan työryhmän

LOPPURAPORTTI

2011

Suomen yliopistot ry
Finlands universitet rf

SISÄLTÖ

- I Työryhmän toimeksianto ja työskentely**
- II Humanistinen koulutus ja tutkimus 2020**
- III Humanistinen koulutusala ja yliopistojen profiilit vuonna 2011**
- IV Humanistisen alan tutkimus**
- V Ehdotukset humanistisen koulutusalan profiloimiseksi**

LIITTEET

- LIITE 1 Humanistisen koulutusalan rakenteet yliopistoissa vuonna 2011
- LIITE 2 Humanistisen koulutusalan maisterintutkintoon johtavat oppiaineet/oppi-
alat/pääaineet/oppiaineryhmät yliopistoittain vuonna 2011
- LIITE 3 Humanistisen koulutusalan erilliset sivuaineet ja muut opintokokonaisuudet
yliopistoittain vuonna 2011
- LIITE 4 Humanistisen koulutusalan kansainväliset maisteriohjelmat yliopistoittain vuonna
2011

I Työryhmän toimeksianto ja työskentely

Suomen yliopistot – UNIFI ry:n rakenteellisen kehittämisen koordinaatiohankkeen humanistisen työryhmän tehtävänä on ollut selvittää, miten humanistisen alan koulutusta ja tutkimusta on tarkoituksenmukaista järjestää ja kehittää Suomen yliopistoissa.

Humanistisen koulutusalan työryhmässä on ollut edustaja niistä yliopistoista, joilla on koulutusvastuu humanistisella alalla: Helsingin, Itä-Suomen, Jyväskylän, Oulun, Tampereen, Turun ja Vaasan yliopistot sekä Åbo Akademi. UNIFI ry kutsui työryhmän puheenjohtajaksi professori Maria-Liisa Nevalan. Yliopistot nimittivät omat jäsenensä työryhmään.

Työryhmän kokoonpano

Puheenjohtaja: professori Maria-Liisa Nevala

Helsingin yliopisto: dekaani Anna Mauranen, varajäsen dekaani Patrik Scheinin

Itä-Suomen yliopisto: dekaani Markku Filppula

Jyväskylän yliopisto: dekaani Petri Karonen

Oulun yliopisto: dekaani Timo Lauttamus, varajäsen varadekaani Matti Lehtihalmes

Tampereen yliopisto: tieteenalayksikön johtaja Jukka Havu, varajäsen professori Mari Hatavara

Turun yliopisto: dekaani Risto Hiltunen, varajäsen varadekaani Päivi Lappalainen

Vaasan yliopisto: dekaani Merja Koskela

Åbo Akademi: prefekt Urpo Nikanne

Akateeminen sihteeri: toiminnanjohtaja Liisa Savunen, Suomen yliopistot UNIFI ry

Opetus- ja kulttuuriministeriö on ennakoanut koulutustarvetta vuonna 2016. Ministeriön laskelmissa ennakoidaan, että humanistisella koulutusalaalla koulutustarve vähentyy vuoteen 2016 mennessä verrattuna vuoteen 2009. Ministeriön laskelmissa humanistinen ala ja kasvatusala osin yhdistetään eivätkä laskelmat ole siten suoraan siirrettävissä humanistisiin opintoaloihin.

Humanistisen koulutusalan valtakunnallisesta profiloitumisesta ja yliopistojen välisestä työnjaosta ei ole keskusteltu yksityiskohtaisesti ennen UNIFI:n työryhmän asettamista. Koulutusalan rakenteellisen kehittämisen tarpeita tarkasteltiin nyt ensimmäistä kertaa yhtenä kokonaisuutena sekä koulutuksen että tutkimuksen näkökulmasta. Työryhmä päätti edetä yliopistojen omista lähtökohdista käsin painottaen humanistisen koulutuksen ja tutkimuksen sisällöllisiä kysymyksiä koulutusalan uudistamiseksi ja tulevaisuuden visioimiseksi. Jo ensimmäisessä kokouksessa todettiin, että työryhmä tarvitsee sekä idealismia että realismia.

Nykyisessä kansantaloudellisessa tilanteessa yliopistojen rakenteellisen kehittämisen ja työnjaon lähtökohtana on taloudellisten resurssien riittävyys. Tämä on ollut yksi motiivi humanistisen työryhmän asettamisen taustalla. Työryhmällä ei ole ollut käytössään riittävästi aineistoa, jotta se olisi voinut käsitellä syvällisesti humanistisen koulutusalan nykyisiä rakenteita taloudellisesta näkökulmasta. Henkilötyövuosista ja rahoituksesta on saatavissa tietoja koko koulutusosalta (Kota -tietokanta), tiedekunta- ja laitostasolta, mutta oppiainetason tiedot ovat puutteellisia ja siten myös yhteismitattomia oppiainekohtaiseen panos-tuotos -vertailuun.

Humanistisen koulutusalan työryhmä kokoontui syksyllä 2011 kuusi kertaa. Työryhmä kuuli Opetusalan ammattijärjestön edustajia.

II Humanistinen koulutus ja tutkimus 2020

Hallitusohjelmassa on asetettu tavoitteeksi, että suomalaiset ovat maailman osaavin kansakunta vuoteen 2020 mennessä. Tämä tavoite voidaan saavuttaa vain korkeatasoiseen tieteelliseen tietoon perustuvan koulutuksen kautta.

Laadukas koulutus ja tutkimus humanistisella koulutusalailla tarkoittavat, että Suomessa tehdään perustutkimusta monipuolisesti ja kattavasti sekä isoilla että pienillä aloilla. Erityisesti pienten alojen tukena on yliopistojen vahva verkostoituminen, jota tuetaan erityisellä verkostoitusresurssilla. Tämän kautta voidaan saada eri yliopistojen profiilialoja opiskelijoiden käyttöön laajemmin esimerkiksi verkko-opetuksen ja verkostomuotoisten tohtorihjelmien avulla.

Humanistinen koulutus on entistä laajempaa ja joustavampaa. Koulutusala huolehtii siitä, että humanistisen alan tutkintojen osaamisperusta uusiutuu ja koulutus soveltuu erilaisiin tehtäviin yhteiskunnassa. Työmarkkinoilla ja elinkeinoelämällä on selkeä kuva humanististen tutkintojen antamasta osaamisesta. Sekä opiskelijat että työnantajat pystyvät pätevästi arvioimaan humanistisen tutkinnon tuottaman asiantuntijuuden.

Tutkimus keskitetään temaattisiin kokonaisuuksiin, joissa keskeisiä tieteellisiä ja yhteiskunnallisia kysymyksiä voidaan käsitellä eri näkökulmista sekä humanistisen alan sisällä että monitieteisessä yhteistyössä muiden tieteenalojen kanssa.

Suomessa tehdään laajasti korkeatasoista tutkimusta maailman kulttuureista, taiteista, historiasta ja kielistä. Suomalaiset tutkijat osallistuvat oman alansa merkittäviin kansainvälisiin tutkimusprojekteihin ja vaikuttavat aktiivisesti kansainvälisiin tutkimusteemoihin. Suomalaiset tutkijat luovat globaalia tutkimusyhteisöä kiehtovia yhteishankkeita omista lähtökohdistaan käsin.

Humanistinen koulutusala vastaa siitä, että globaaliin toimintaympäristöön valmistuvilla osaajilla on oman ja vieraiden kulttuurien ja yhteiskuntien ymmärrys sekä monipuolinen kielitaito ja – varanto. Humanistisen koulutuksen saaneet asiantuntijat ovat kansainvälisesti kysytyjä ja haluttuja osaajia.

III Humanistinen koulutusala ja yliopistojen profiilit vuonna 2011

Humanistinen koulutusala

Humanistiset aineet ovat olennainen ja tärkeä osa yliopistojen toimintaa. Maailman arvostetuimmista yliopistoista on laajat ja kattavat humanistiset tiedekunnat tai yksiköt. Suomessa humanistista koulutusta annetaan kaikkiaan kahdeksassa tiedeyliopistossa: Helsinki, Itä-Suomi, Jyväskylä, Oulu, Tampere, Turku, Vaasa ja Åbo Akademi. Useissa yliopistoissa on toteutettu viime vuosina tiedekunta- ja laitostason organisaatiouudistus. Uudistusten seurauksena esimerkiksi Oulun ja Itä-Suomen yliopistoissa sekä Åbo Akademiassa ei ole enää ainelaitoksia ja Tampereen yliopistossa on luovuttu tiedekuntapohjaisesta rakenteesta ja luotu tieteenalayksiköt. Åbo Akademiassa humanistinen tiedekunta on nykyisin laitos, joka jakaantuu oppiaineisiin. Niissä yliopistoissa (Helsinki, Turku ja Jyväskylä), joissa tiedekunta- ja laitoserakenne on säilytetty, laitosten määrää on vähennetty ja luotu näin suurempia koulutus- ja tutkimusvastuullisia yksiköitä. Tiedekunta- ja laitoserakenteen

uudistamisen yhteydessä myös humanistisen koulutusalan oppiaineita on muutettu toiseen yksikköön tai kokonaan toiseen tiedekuntaan.

Humanistisen koulutusalan vastuualueeseen kuuluu Suomessa useita vakiintuneita koulutus- ja tieteenaloja (LIITE 2). Erillisten sivuaineiden ja opintokokonaisuuksien määrä on suuri (LIITE 3). Taloudelliset resurssit ja henkilöresurssit vaihtelevat sekä yliopistojen että oppiaineiden välillä.

Humanistinen koulutusala voidaan jakaa karkeasti seuraaviin osa-alueisiin: kieliaineet (ml a.o. kielen kirjallisuus), kulttuurien tutkimus, taiteiden tutkimus sekä historiatieteet ja arkeologia sekä filosofia. Niiden lisäksi useiden yliopistojen humanistisissa tiedekunnissa on oppiaineita, jotka ovat lähellä yhteiskuntatieteitä (journalistiikka, viestintätieteet, puheviestintä, yhteisöviestintä, mediakulttuuri, mediatutkimus) tai käyttäytymistieteitä (kognitiotiede, logopedia) tai luonnontieteitä (arkeologia). Rajat eri tiedekuntien oppiainevalikoiman välillä ovat häilyviä, ja eri yliopistoissa rajat vedetään eri kohtiin. Samat oppiaineet voivat sijoittua erilaisiin laitoksiin ja instituutteihin. Joissakin tapauksissa oppiaine sijoittuu eri yliopistoissa eri tiedekuntiin (mm. filosofia ja historia) tai jakaantuu kahteen tai useampaan tiedekuntaan tai tieteenalaysikköön (uskontotiede asettuu Helsingin yliopistossa sekä teologiseen että humanistiseen tiedekuntaan).

Humanistisella koulutusallalla on muita koulutusaloja enemmän ns. ainokaisaloja, joita opetetaan pääaineena vain yhdessä yliopistossa. Erityisesti Helsingin yliopiston humanistisen tiedekunnan oppiainevalikoimalle on ominaista harvinaiset kieli- ja kulttuuriaineet (mm. altaistiikka, egyptologia, assyriologia, seemiläiset kielet, Keski-Aasian tutkimus), joita ei opeteta tai tutkita missään muussa suomalaisessa yliopistossa.

Perinteisesti vahvoja humanistisia aloja ovat kielitieteet ja historiatieteet. Molemmat ovat sisäisesti monialaisia. Historiatieteet jakautuvat yhtenäisestä metodipohjastaan huolimatta yliopistoissa useisiin pääaineisiin (yleinen historia, Suomen ja Skandinavian historia, kulttuurihistoria, talous- ja sosiaalhistoria, poliittinen historia, kirkkohistoria, aate- ja oppihistoria), jotka sijoittuvat useisiin tiedekuntiin (humanistinen, yhteiskuntatieteellinen, valtiotieteellinen ja teologinen). Kieliaineiden sisällä suuria aloja ovat suomi, englantti, ruotsi ja saksa, joita voi opiskella pääaineena kahdeksassa yliopistossa. Venäjän kieli kuuluu kuuden yliopiston pääainevalikoimaan ja ranska viiden. Espanja ja italia ovat pääaineina kahdessa yliopistossa.

Taiteiden tutkimuksen oppiaineista suuria aloja ovat taidehistoria ja kirjallisuusaineet ja pieniä aloja mm. musiikkitiede, estetiikka, teatteritiede. Kulttuurien tutkimuksen oppiaineet - kansatiede, folkloristiikka, kulttuuriantropologia, uskontotiede ja etnologia muodostavat tutkintomäärillä mitattuna pienimmän ryhmän humanististen alojen sisällä.

Osa humanistisista koulutusaloista on fokukseltaan kansallisia, mikä asettaa reunaehdoja myös niiden rakenteelliseen kehittämiseen. On kansallisen edun mukaista, että Suomessa koulutetaan mm. suomen kielen, suomalaisen kulttuurin ja taiteen sekä Suomen historian osaajia. Toisaalta tutkimuksellisesti ja metodisesti ns. kansalliset tieteet ovat kansainvälisiä ja tärkeä osa alansa kansainvälistä tiedeyhteisöä.

Vuosina 2005-2009 humanistisella koulutusosalalla suoritettiin

- **8 799 kandidaattitutkintoa**, kaikista suoritetuista kandidaattitutkinnoista (29 522) keskimäärin noin 30 %.
- **9 736 maisteritutkintoa**, kaikista maisteritutkinnoista (48 153) keskimäärin 20 % .
Turun yliopistossa 24,6 %, Jyväskylässä 23,9 % kaikista maisteritutkinnoista suoritettiin humanistisella koulutusosalalla kun taas Oulussa 14,2 % ja Åbo Akademiassa 14,9 %.
- **627 tohtoritutkintoa**, kaikista tohtoritutkinnoista (5 314) keskimäärin vajaat 12 %.
Vaasan yliopiston tohtoritutkinnoista 22 % ja Jyväskylän yliopiston tohtoritutkinnoista 21 % suoritettiin humanistisella koulutusosalalla kun taas Oulun yliopistossa 8,2 %

Taulukko 1. Hakijat, hyväksytyt ja suoritettut tutkinnot humanistisella koulutusosalalla 2005-2009 (sulkeissa koko yliopisto). Lähde: Opetus- ja kulttuuriministeriö, Kota -tietokanta.¹

2005–2009	Hakemukset	Valintakokeisiin osallistuneet	Hyväksytyt	Uudet opiskelijat	Suoritettut alemmat kk-tutkinnot	Suoritettut MA-tutkinnot	Suoritettut tri-tutkinnot
HY	35019 (164825)	17275 (93420)	4401 (28694)	3520 (18428)	2897 (10472)	2742 (13245)	229 (2115)
JoY	6273 (42831)	4074 (23159)	1899 (10215)	1154 (6152)	763 (3524)	697 (3713)	42 (281)
JY	19151 (88197)	10762 (41060)	3350 (16185)	2398 (9701)	1458 (3877)	1731 (7237)	126 (601)
OY	11193 (81641)	7511 (45044)	1664 (13669)	1289 (8990)	766 (2587)	996 (7002)	56 (680)
TaY	16386 (98103)	10841 (60841)	2279 (10813)	1740 (7685)	758 (2915)	1171 (5882)	53 (559)
TY	17306 (81235)	9482 (46200)	3093 (13417)	2326 (8755)	1462 (3587)	1518 (6157)	63 (672)
VY	3946 (23950)	2066 (11469)	1419 (4950)	837 (3371)	362 (809)	478 (2214)	18 (82)
ÅA	3452 (19943)	1914 (8735)	1054 (6170)	703 (3710)	333 (1751)	403 (2703)	40 (324)

Kota -tilaston perusteella humanistisen koulutusalan suhteellisesti suurimmat yliopistot oman yliopistonsa sisällä ovat Jyväskylän yliopisto ja Turun yliopisto.

Tutkintojen määrissä ei tapahtunut tarkastelujaksolla 2005–2010 suuria muutoksia. Kaikista yliopistoihin hyväksytyistä keskimäärin 18,5 % hyväksyttiin humanistiselle alalle. Helsingin, Jyväskylän ja Turun yliopistojen hakijoista vuosina 2005–2009 joka viides hakeutui humanistisen alan koulutukseen.

¹Kota-tietokannassa hyväksytyt ja uudet opiskelijat tarkoittavat päävalintojen kautta hyväksytyjä opiskelijoita. Muita väyliä kautta hyväksytyjä opiskelijoita ei ole näissä luvuissa. Hakeneissa, valintakokeisiin osallistuneissa ja hyväksytyissä henkilö voi esiintyä useampaan kertaan.

Humanistisella alalla on laaja koulutusvastuu. Koulutuksen näkökulmasta valtaosa humanistisista oppiaineista antaa valmiudet suuntautua monenlaisiin ja erityyppisiin työtehtäviin sekä yksityisellä että julkisella sektorilla. Koulutus antaa myös valmiudet ymmärtää muita kulttuureja ja vähemmistöjä. Aineenopettaja-, kääntäjä-, tulkki- ja puheterapeuttikoulutuksen kautta humanistiseen koulutusalaan liittyy ammatillisempi suuntautuneisuus. Myös ns. väline- tai metodiaineina (mm. kieliaineet, filosofia) humanistisilla aloilla on keskeinen asema monien muiden alojen yliopistokoulutuksessa. Siten humanistisen alan tieteelliseen tutkimukseen perustuva koulutus heijastuu monien ammattien tieteelliseen perustaan. Kun humanistiset alat ovat mukana kansainvälisissä rankingeissa, suomalaisten yliopistojen sijoitukset ranking – listoilla paranevat (esimerkiksi QS Intelligence Unit – ranking 2011). Tämä kertoo yliopiston humanistisen alan laadukkuudesta.

Taulukko 2. Työryhmän tunnistamia humanistisen koulutusalan vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia rakenteelliseksi kehittämiseksi.

<p>Vahvuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - aito monitieteisyys - motivoitunut opetus- ja tutkimushenkilöstö - useissa yliopistoissa on useita menestyviä tutkimusaloja sekä tunnustettuja tutkijoita - hyvä rekrytointipohja - valmistuneiden hyvä työllistyvyys 	<p>Heikkoudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - osa oppiaineista on pieniä ja profiili on yhden professorin varassa - tutkimuksen infrastruktuureihin on vaikea saada rahoitusta - tutkimus riippuvainen Suomen Akatemian tutkimusrahoituksesta - humanistisen alan tutkimustulokset eivät näy riittävästi yhteiskunnallisessa päätöksenteossa - pitkäjänteiset koko alaa koskevat kehittämissuunnitelmat ovat puuttuneet
<p>Mahdollisuudet</p> <ul style="list-style-type: none"> - henkilöstön muutosvalmius - yhteistyön lisääminen yliopistojen sisällä ja yliopistojen kesken - eri tieteenalojen yhteistyö ja uusien lähestymistapojen hyväksyminen - työnjako yliopistojen välillä ja keskittymien vahvoille tutkimus- ja koulutusaloille - uudet rekrytointimahdollisuudet ja vapautuvien oppitulojen uudelleen suuntaaminen 	<p>Uhat</p> <ul style="list-style-type: none"> - taloudellinen tilanne ja kamppailu resursseista - kapea-alainen näkemys yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta - liian kapea profiili vähentää yksiköiden kiinnostavuutta ja vetovoimaa - rakenteellisen kehittämisen yhteydessä lakkautetaan nykyisiä/tulevia vahvuuksia

Yliopistojen nykyiset profiilit

Helsingin yliopisto

Helsingin yliopisto on humanistisen alan koulutustarjonnaltaan maan laajin (80 oppiainetta, joista 60 pääainetta). Humanistinen koulutus ja tutkimus keskittyvät pääosin humanistiseen tiedekuntaan, joskin käyttäytymistieteiden tiedekunnassa ovat logopedia, fonetiikka ja kognitiotiede. Humanistisessa tiedekunnassa tehdään kansainvälisesti korkeatasoista tutkimusta useilla aloilla, josta esimerkkinä mainittakoon tiedekunnan kolme huippuyksikköä ja kolme FiDiPro -professoria. Kansainvälistä yhteistyötä on paljon. Kansainvälisten tutkimushankkeiden määrä on viime vuosina lisääntynyt tuntuvasti.

Tiedekunta saavuttaa tutkintotavoitteensa hyvin. Tutkintomäärällä mitattuna suurin aine on englantilainen filologia, jossa suoritettiin keskimäärin yli 50 maisteritutkintoa vuosittain vuosina 2005-2010. Toinen suuri oppiaine maisteritutkintojen määrällä mitattuna on suomen kieli. Oppiaineita, joissa suoritetaan keskimäärin alle viisi maisteritutkintoa vuodessa, ovat

tiettyjen harvinaisten kieli- ja kulttuuriaineiden (esimerkiksi Itä-Aasian tutkimus) lisäksi kreikan kieli ja kirjallisuus, latinan kieli ja Rooman kirjallisuus, saksan kääntäminen, filosofi (ruots.), pohjoismainen kirjallisuus, itämerensuomalaiset kielet ja kieliteknologia. Useissa oppiaineissa maisterintutkintoja suoritetaan 5-10 vuodessa (mm. taidehistoria, folkloristiikka, espanjalainen filologia, estetiikka, italialainen filologia ja kansatiede).

Tohtorintutkintojen määrällä mitattuna suuria aineita ovat englantilainen filologia, filosofia, historia-aineet, musiikkitiede ja taidehistoria, joissa vuosina 2005-2010 suoritettiin keskimäärin 2-5 tohtorintutkintoa vuosittain. Useimmissa oppiaineissa tohtorintutkintoja suoritetaan vuosittain keskimäärin alle yksi.

Humanistinen tiedekunta on toteuttanut laitosrakennemuutoksen vuonna 2009 ja uudistaa parhaillaan opiskelukokonaisuuksia. Tavoitteena on päästä jäsentyneisiin, työelämä-relevantteihin kokonaisuuksiin. Uudistuksessa kiinnitetään huomiota ohjauksen ja läpivirtauksen parantamiseen.

Humanistinen tiedekunta on painottunut tutkimukseen. Tutkimuksen ja tutkijakoulutuksen vahvistaminen on aloitettu vuoden 2011 alussa.

Tiedekunnan profiilissa on kolme keskeistä orientaatiota, jotka ilmenevät monissa eri aineissa ja jotka ovat Helsingin yliopiston humanistiselle tiedekunnalle luonteenomaisia: (1) **historiallis-ajallinen orientaatio**: useilla aloilla tarkastellaan pitkiä ajallisia kaaria, kielellisten, kulttuuristen ja yhteiskunnallisten ilmiöiden muutosta, perinteitä sekä nykyajan ilmiöitä.

(2) **globaali orientaatio**: tiedekunnan alat kattavat kulttuureja ja kieliä maailman laajuisesti, näiden joukossa useita sellaisia, joita ei ole muualla Suomessa eikä kaikkia naapurimaissaakaan.

(3) **tutkimusinfrastruktuurien rakentaminen** tutkijayhteisöjen käyttöön: monien kielten ja kulttuurien aloilta tiedekunnassa on tehty ja on tekeillä aineistoja (mm. kielikorpuukset), joiden koostaminen ja käytettäviksi työstäminen ovat erittäin työläitä, mutta jotka hyödyttävät tutkijayhteisöjä laajalti ja joilla on kansainvälistä merkitystä.

Kuluvan strategiakauden tutkimuksen painopistealoksi on määritelty:

- kulttuurisen ja kielellisen diversiteetin tutkimus
- kielellisen vuorovaikutuksen tutkimus
- kieliteknologia ja korpustutkimus

Tiedekunnassa on monia vahvoja aloja, joista jotkut ovat pieniäkin (Antiikin tutkimus). Helsingin yliopisto monialaisimpana yliopistona tarjoaa erinomaiset mahdollisuudet tiivistää ja tehostaa tutkintorakenteita ja vahvistaa tutkimuksellista yhteistyötä sekä tiedekunnan sisällä että eri tiedekuntien välillä.

Kirstyvä taloudellinen tilanne ei ole omiaan edistämään yhteistyön kehittymistä, vaan kamppailu kutistuvista resursseista voi haitata yhteistyötä.

Itä-Suomen yliopisto

Humanistisen koulutusalan rakenteita on viime vuosina muutettu voimakkaasti. Itä-Suomen yliopiston muodostamisen yhteydessä humanistiset tieteenalat sijoittuivat historiatieteitä lukuun ottamatta filosofiseen tiedekuntaan, joka on yksi yliopiston neljästä tiedekunnasta.

Historia-aineet olivat jo ennen Itä-Suomen yliopiston perustamista sijoittuneet yhteiskuntatieteellisten aineiden yhteyteen ja ovat nyt osa yhteiskunta- ja kauppatieteiden tiedekuntaa. Samoin kääntäjäkoulutus siirrettiin vuosien 2006–2009 aikana kokonaan Savonlinnan kampukselta Joensuun kampukselle. Uudessa tutkintorakenteessa kielet ja kulttuuri sekä kääntäminen on pyritty integroimaan mahdollisimman pitkälle sekä perus- että aineopintojen tasolla varsinkin venäjän ja saksan kielissä, mutta huomattavassa määrin myös englannin kielessä. Kieli ja kulttuuri yhtäältä ja kieli ja kääntäminen toisaalta ovat nyt suuntautumisvaihtoehtoja eivätkä siinä määrin erillisiä oppiaineita kuin aiemmin.

Nämä ratkaisut ovat antaneet opiskelijoille entistä joustavampia mahdollisuuksia valita oman orientoitumisensa mukaiset opintopolut. Yhdellä paikkakunnalla toimiminen on tarjonnut heille aiempaa selvästi laajempia sivuainevaihtoehtoja ja myös mahdollisuuden suhteellisen pienin siltaopinnoin vaihtaa suuntautumisvaihtoehdosta toiseen. Tutkimukselle ja opetukselle on puolestaan saatu entistä vankempi pohja ja luotu laajempi tutkijoiden ja opettajien yhteisö, joka tuo mukanaan myös merkittäviä synergiaetuja sekä perustutkinto-opetuksen että tutkijakoulutuksen järjestämiselle.

Koko yliopiston taloudessa filosofisella tiedekunnalla on noin 20 % ominaispaino, tiedekunnan sisällä humanisteilla taas hieman alle kolmanneksen osuus (tiedekuntaan kuuluvia kahta normaalikoulua lukuun ottamatta). Filosofisen tiedekunnan ja sen humanistisen osaston talousnäkymät eivät ole tällä hetkellä parhaat mahdolliset, sillä yliopiston strategiassa ja sisäisessä rahoitusmallissa painotus suosii luonnontieteitä ja terveystieteitä. Toisaalta kansainvälistä julkaisutoimintaa ja ulkopuolisen tutkimusrahoituksen painoarvoa korostava rahoitusmalli on kannustanut humanistejakin kehittämään julkaisukulttuuriaan ja muodostamaan isompia tutkimusryhmiä. Tuloksia on jo nähtävissä ISY:n humanistisen alan kansainvälisen referee -tasoisien julkaisemisen merkittävänä nousuna sekä menestyksinä kilpaillun ulkopuolisen rahoituksen hauissa. Näin humanistit ovat osaltaan auttaneet yliopistoa pääsemään kansainvälisissä rankingeissa varsin korkeille sijoille.

Itä-Suomen alueen taantuva väestökehitys on pitkällä aikavälillä uhka sekä opiskelija- että henkilöstörekrytoinnissa. Toistaiseksi hakijoita humanistiselle koulutusalueelle on riittänyt, vaikka varsinkin pienemmissä kieliaineissa (saksa, venäjä) kaikkia aloituspaikkoja ei ole joka vuosi saatu täytetyiksi.

Koulutuksen näkökulmasta vahvoja aloja ovat historiatieteet (Suomen historia, yleinen historia) ja kieliaineet, jotka molemmat ovat keskeisiä yliopiston aineenopettajakoulutuksen osia. Oppiaineita, joissa suoritetaan keskimäärin alle 5 maisterintutkintoa vuodessa, ovat yleinen kielitiede ja filosofia. Edellinen palvelee kuitenkin kaikkien kieliaineiden teoreettista ja metodologista opetusta yhdessä käännteorian professuurin kanssa; yleinen kielitiede on myös ollut tutkimuksellisesti erittäin tuottelias. Filosofia, joka on sijoitettu yhteiskunta- ja kauppatieteiden tiedekuntaan, on päätetty lakkauttaa pääaineena, mutta se tulee olemaan vastakin tarjolla sivuaineena. Maisteritutkintojen määrällä mitattuna vahvoja aineita ovat historia, kulttuurintutkimus, suomen kieli sekä englannin kieli. Pienissä kieliaineissa kuten saksa tutkintojen tuottavuus on heikompi. Ruotsin kielen asema ei ole vahva Itä-Suomen alueella, mutta oppiaineena se on tärkeä aineenopettajakoulutuksen näkökulmasta, kuten myös saksan ja venäjän kielet. Läpivirtauksen näkökulmasta historia on vahvin oppiaine.

Tohtoritutkintojen määrällä mitattuna historia ja kulttuurintutkimus ovat vahvoja aineita. Tutkimuksellisesti humanistista alaa on pystytty vahvistamaan, ja suhteessa professorimäärään Suomen Akatemian tutkimusrahoitusta on saatu hyvin. ISY:n humanistit ovat myös

olleet aktiivisia ja johtaviakin toimijoita valtakunnallisissa tutkijakouluissa (esim. Langnet) ja onnistuneet tuomaan Joensuuhun useita merkittäviä kansainvälisiä konferensseja. Vuonna 2008 valmistuneessa kansainvälisessä tutkimuksen arvioinnissa alan tutkimus arvioitiin laadultaan varsin korkealle, ja osaston tutkijoita kiitettiin erityisesti monitieteisen tutkimuksen harjoittamisesta. Useita tieteenaloja yhdistäviä vahvoja tutkimusalueita ovat historiatieteissä mm. Karjalan ja Luoteis-Venäjän sekä yleisemmin rajojen tutkimus ja Afrikan väestöhistorian tutkimus. Kulttuuri- ja kielitieteissä monitieteisiä tutkimusalueita ovat mm. kieli- ja kulttuurikontaktit, kirjallisuus- ja taidejärjestelmät, kulttuurin ja fyysisen ympäristön suhteet, sukupuoli, kulttuuriset sekä muut rajat ja vielä kielen ja ihmisen muiden kognitiivisten kykyjen suhde, jota tutkitaan kokeellisen tutkimuksen keinoin.

Itä-Suomen yliopiston strategiassa yliopiston yhdeksi vahvistettavaksi alaksi on määritelty laaja-alainen Venäjä-osaaminen ja rajan yli tapahtuva yhteistyö. Yliopisto on jo strategiansa toimenpideohjelman kautta käynnistänyt toimia, joilla vahvistetaan venäjän kielen opetusta ja Venäjän kieleen, kulttuuriin ja laajemmin koko Venäjän yhteiskuntaan ja historiaan kohdistuvaa tutkimusta. Venäjän kielen osaamispuheen laajentamisen kannalta yhtenä tärkeänä toimijana on myös venäjänkielinen Itä-Suomen koulu, joka toimii Joensuussa, Lappeenrannassa ja Imatralla.

Jyväskylän yliopisto

Humanistinen ala on yliopistossa suuri ja se on strategian keskiössä. Monitieteisyys laitosten ja oppiaineiden kesken ja välillä on toimivaa. Pienet oppiaineet täydentävät ja terävöittävät tiedekunnan profiilia. Tiedekunnan tulos niin koulutuksessa kuin tutkimuksessa on ollut yli vuosikymmenen ajan erinomainen, mikä on nähtävissä kaikista tuloksellisuus- ja tehokkuusselvityksistä.

Yksiköt ovat kooltaan, resursseiltaan ja opiskelijamääriltään varsin tasakokoisia. Tiedekunnan sisäistä tutkimus- ja koulutusyhteistyötä on kehitetty tavoitteellisesti, mihin vakiintuneet laitoskokonaisuudet ovat antaneet hyvät mahdollisuudet.

Tiedekunnassa on kolme vahvuusalaa: kielten oppiminen ja kielenkäyttö sekä yhteiskunnallisesti relevantti soveltava kielentutkimus, kognitiivinen musiikintutkimus ja vertaileva historian tutkimus. Kaikilla näillä aloilla toimii vuonna 2011 Suomen Akatemian huippututkimusyksikkö yhteistyössä Helsingin yliopiston kanssa. Uutena yksikkönä aloittaa vuoden 2012 alusta Suomen historiaa pitkällä aikavälillä käsittelevä Yhteiskunnan historia -huippuyksikkö (yhteistyö Tampereen yliopiston ja Åbo Akademin kanssa).

Koulutus on vahvaa kaikilla tiedekunnassa edustetuilla aloilla ja tuottaa tasaista hyvää tulosta. Aineenopettajakoulutus on tärkeällä sijalla niin Jyväskylän yliopiston kuin tiedekunnan profiilissa.

Historian ja etnologian laitoksessa Suomen historia on kokonaisuutena vahva oppiaine. Aate- ja poliittinen historia, talous- ja liiketoimintahistoria ovat merkittäviä tutkimus- ja koulutusaloja. Etnologia on hyvin integroitunut historian tutkimukseen.

Kielten laitoksen vahvuuksina on kielten oppiminen, yhteiskunnallisesti relevantti kielentutkimus. Soveltavan kielentutkimuksen keskus toimii läheisessä yhteistyössä laitoksen kanssa ja tekee soveltavaa yhteiskunnallisesti relevanttia kielentutkimusta.

Musiikin laitoksen vahvuusalue on kognitiivinen musiikkitiede, jossa laitos on saavuttanut kansainvälisen huipun. Musiikkikasvatus on puolestaan koulutukselliselta volyymitään suuri aine.

Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos keskittyy nykykulttuuriin, taiteen ja kulttuuriperinnön tutkimukseen sekä kirjallisuudentutkimukseen.

Viestintätieteiden laitoksen vahvuutena on monitieteisyys. Laitoksen oppiainekokonaisuus on ainutlaatuinen ja osoittautunut merkittäväksi eduksi opiskelijarekrytoinnissa.

Filosofian oppiaine on sijoitettu yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan.

Oulun yliopisto

Humanistisen tiedekunnan strategiana on ollut keskittyä suhteelliseen kapeaan pääainevalikoimaan ja varsin laajaan sivuaineiden tai opintokokonaisuuksien valikoimaan. Tiedekunnan läpivirtaus koulutuksessa on hyvä ja tutkintotavoitteet on saavutettu hyvin. Tulostavoitteiden saavuttaminen on kohentanut tiedekunnan arvostusta. Maisteritutkintojen määrällä mitattuna logopedia, englanti ja historia-aineet ovat tiedekunnan vahvimpia oppialoja. Logopediassa suoritettiin 2005-2010 keskimäärin 27,8 maisteritutkintoa vuosittain ja englannissa 26,7. Arkeologiaa, aate- ja oppihistoriaa sekä saamen kieltä ja saamelaista kulttuuria lukuun ottamatta kaikissa pääaineisissa suoritettiin keskimäärin yli 10 maisteritutkintoa vuodessa 2005–2010. Arkeologialla ja kulttuuriantropologialla on ollut yhteinen sisäänotto vuodesta 2009 lähtien. Aikaisemmin erilliset Suomen ja Skandinavian historia ja yleinen historia on yhdistetty historia –oppiaineen alle.

Tohtorintutkintoja suoritetaan määrällisesti eniten historia-aineissa, keskimäärin 3,2 tutkintoa vuosittain vuosina 2005-2010 (aate- ja oppihistorian tohtoritutkinnot on laskettu mukaan). Yliopistoon on perustettu 1.8.2011 alkaen yhteinen tohtorikoulu (University of Oulu Graduate School), jossa ihmistieteet (Human Sciences) ovat hyvin edustettuina.

Oulun yliopiston strategian neljästä painoalasta humanistisen tiedekunnan tutkimus kiinnittyy erityisesti **Kulttuurisen identiteetin ja vuorovaikutuksen painoalaan** sisältäen kaksi merkittävää fokusta 1) **Kulttuurisen vuorovaikutuksen tutkimus** sekä 2) **Kielen, kasvatuksen ja vuorovaikutuksen tutkimus**.

Parhailtaan pohditaan humanistisen tiedekunnan yksityiskohtaisempaa profilointia. OY:ssa on jo painotettu rajapintaa muun muassa kasvatustieteisiin (esimerkiksi luokkahuoneen vuorovaikutus). Tulevaisuudessa on tavoitteena panostaa edelleen vuorovaikutukseen ja linkittää humanistisen alan vuorovaikutustutkimus Oulun yliopiston muihin vahvuusaloihin ja luoda merkittäviä monitieteisiä tutkimusympäristöjä, joihin kootaan monien oppiaineiden piirissä tällä hetkellä liian pirstaleisena tehtävä tutkimus tohtoriohjelmiseen.

Myös kulttuuriantropologiaan ja aate- ja oppihistoriaan on tulossa uusia painotuksia, joista esimerkkinä ihmisen ja ympäristön välinen vuorovaikutus -tutkimus (liittyy yliopiston Biotieteiden ja terveyden –painoalaan).

Koska tiedekunnan oppiaineet ovat pieniä ja niissä on pääsääntöisesti vain yksi professori, profiloitumisen haasteena on profiilin kestävyys opetus- ja tutkimushenkilöstön siirtyessä eläkkeelle tai vaihtuessa. Tämän vuoksi jatkossa pyritään rekrytoinneissa yliopiston kokonaisstrategian mukaisiin tehtäväkuvauksiin. Tämä tukee myös monitieteisyyden vahvistamista ja yliopiston sisäisen yhteistyön kehittämistä.

Humanistinen tiedekunta on resursseiltaan verrattain pieni yksikkö. Tiedekunnan talous on tasapainossa ja tase ylijäämäinen.

Tampereen yliopisto

Humanistinen ala on tutkintomäärän osalta merkittävä osa yliopistoa ja yliopiston strategisia tavoitteita, joiden painoaloina ovat yhteiskunta ja terveys.

Vieraiden kielten tutkinto-ohjelmissa on vuodesta 2012 kolme suuntautumisvaihtoehtoa: (i) kielentutkimus (myös aineenopettajakoulutus, osittain ulkomaisten yliopistojen kanssa järjestettävänä yhteistutkintoina); (ii) kääntäminen ja tulkkaus; (iii) integroidut tutkinto-ohjelmat tai opintopolut, joissa yhdistyvät kielialue ja jokin muu substanssialue.

Kielivarannon vahvistamiseksi Tampereen kaupungin kanssa on ryhdytty tiiviiseen yhteistyöhön teknologia-avusteisessa kielenopetuksessa sekä ranskan, espanjan, saksan ja venäjän A1 ryhmien perustamisesta. Vuonna 2013 ranska, venäjä, saksa ja ruotsi yhdistetään kielispesifiys säilyttäen yhdeksi tutkinto-ohjelmaksi metodologisen asiantuntemuksen saamiseksi kaikkien kielten opiskelijoiden hyväksi. Käännöstieteellisen koulutuksen yhteiskunnallista merkitystä korostetaan erityisesti kääntämisen sosiologian ja tulkkauksen osalta. Kansallisesti merkittävän suomen kielen tutkinto-ohjelman painopistealueina ovat mm. suomen kielen opetus ja oppiminen peruskouluissa sekä suomi vieraana kielenä.

Kirjallisuuden tutkinto-ohjelman laaja-alainen tekstintutkimus tarjoaa metodisia välineitä muille kulttuurilla ja yhteiskuntaa tarkasteleville aloille ja vastaa tekstualisoituvan nyky-yhteiskunnan haasteeseen. Suomen kirjallisuus tukee erityisesti kirjallisen instituution ja kirjallisuushistorian osalta yliopistossa harjoitettavaa suomalaisen yhteiskunnan kehityksen tutkimusta (yhtenä esimerkkinä on historian alan huippuyksikkö ”Yhteiskunnan historia: kontekstuaalinen analyysi suomalaisen yhteiskunnan rakenteista ja identiteeteistä 1400-2000”).

Historia on jo pitkään keskittynyt yhteiskunnallisen kehityksen alueelle. Opetuksessa ja tutkimuksessa Tampereella korostuu yhteiskuntahistoriallinen näkökulma. Tämä tarkoittaa erityisesti historiallisten ilmiöiden vertailevaa ja käsitteellistä tutkimusta, joka korostaa historian tutkimuksen yhteiskunnallista relevanssia ja kriittisyyttä suhteessa omaan aikaansa. Historian opinnoissa perehdytään menneisyyttä koskevan tiedon muodostumiseen ja sen merkitykseen nykyisyyden ja tulevaisuuden kannalta.

Filosofian tutkinto-ohjelmassa korostuu aikaisempien painopistealueiden lisäksi (1900-luvun filosofian historia, logiikka, epistemologia, pragmatismi, jne.) yhteiskuntafilosofia. Haettavana olevan yhteiskuntafilosofian professuurin myötä yhteiskuntafilosofiasta on tarkoitus tulla yliopiston filosofian keskeinen alue edellä mainittujen lisäksi. Tietoa koskeva yhteiskuntatieteellinen tutkimus on Tampereen yliopistossa vahvaa, joten tämän alueen filosofinen tutkimus tukee Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikön profiilia.

Tutkimus- ja tohtoriohjelmat järjestäytyvät vuoden 2011 lopussa ja 2012 alussa. Tutkimustoiminta suunnataan yliopiston yleisten strategisten tavoitteiden mukaisesti.

Turun yliopisto

Turun yliopiston hallituksen keväällä 2011 tekemän päätöksen mukaan yliopisto säilyttää nykyisen tiedekuntarakenteen. Humanistinen tiedekunta on laaja-alainen, monitieteinen kokonaisuus. Opiskelijamäärältään se on yliopiston suurin. Tiedekunnan laitosrakenteen on uudistettu vuoden 2010 alusta. Tiedekunnassa on kaksi laitosta:

(1) Kieli- ja käännöstieteiden laitoksen (kk1) merkittäviä tutkimusaiheita ovat kielellinen variaatio ja kieli historiallisissa konteksteissa, kielen rakenteen ja sanaston kartoitus, vuorovaikutus ja diskurssi, audiovisuaalinen kääntäminen, vieraan kielen oppiminen, kieliastian tunteisuuden kehittyminen sekä kieli ja kirjallisuus globaalissa maailmassa ja muuttuvissa yhteiskunnissa. Filologian ja kääntämisen oppiaineet on yhdistetty. Laitos panostaa voimakkaasti oppiaineyhteistyön vahvistamiseen luomalla yhteistä opetusta ja yhteisiä perusopintoja. Laitoksen Utuling -tohtoriohjelma koordinoi tutkimustoimintaa ja yhteisiä tutkimushankkeita.

(2) Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitoksen (hkt1) oppiainevalikoimaan sisältyy sekä uusia että vakiintuneita tieteenaloja, jotka tarjoavat laaja-alaisen tutkimuskentän inhimillisen kulttuurin tarkastelemiseksi esihistoriasta nykypäivän digitaaliseen mediaympäristöön. Laitoksen oppiaineet ja oppiaineryhmät tekevät tiivistä opetus- ja tutkimusyhteistyötä. Tutkimuksen painopistealueita ovat keskiajan ja uuden ajan alun, monikulttuurisuuden ja yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen sekä populaarikulttuurin tutkimus. Historiatieteet kuuluvat tiedekunnan tuottavimpiin oppiaineisiin. Tiedekunnan taiteiden tutkimuksen oppiaineiden valikoima on laaja. Kulttuurin tutkimuksen oppiaineista arkeologia on profiloitunut metodologialtaan luonnontieteelliseen tutkimukseen. Porin yksikön vahvuuksiin kuuluu monitahoinen yvv -toiminta.

Molemmissa laitoksissa on suunnilleen yhtä paljon opiskelijoita. Opetushenkilöstöä on kieli- ja käännöstieteiden laitoksessa opetuksen luonteesta johtuen enemmän kuin hkt1:ssä. Ulkopuolisen rahoituksen osuus on puolestaan historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitoksessa suurempi. Humanistisen tiedekunnan taloudellinen tilanne ei ole tyydyttävä ja edellyttää toiminnan kriittistä tarkastelua tulevana vuosina. Laitosten sisällä etsitään synergiaetuja yhteistoimintaa kehittämällä, mm. vähentämällä hakukohteita ja muodostamalla oppiainerajat ylittäviä opintokokonaisuuksia.

Maisterintutkintoja on suoritettu vuonna 2010 eniten englannin kielessä ja suomen kielessä sekä yleisessä historiassa. Kummassakin laitoksessa on useita henkilöstö- ja opiskelijamäärältään pieniä oppiaineita. Alle viisi maisterintutkintoa on vuonna 2010 suoritettu seuraavissa aineissa: musiikkitiede, fonetiikka, italia ja venäjä. Turun yliopisto lakkauttaa yleisen kielitieteen pääaineena vuoden 2011 loppuun mennessä.

Turun yliopiston strategiaan on kirjattu vahvan kehitysvaiheen tutkimusaloiksi seuraavat tiedekuntarajat ylittävät tutkimusalat, joihin kytkeytyvät useat tiedekunnan laitosten tutkimushankkeet:

- 1) Kulttuuristen ja yhteiskunnallisten vuorovaikutusprosessien tutkimus on tutkimusta muuttoliikkeistä, monikulttuurisuudesta, etnisyydestä, syrjäytymisestä ja hyvinvoinnista sekä kulttuurivaikutteiden vaikutteiden välittymisestä, populaarikulttuuri mukaan lukien. Monitieteinen tutkimus luo edellytyksiä näiden moniulotteisten ilmiöiden ymmärtämiseen (mm. Itämeren alueen tutkimus, Itä-Aasian tutkimus, kaupunki-tutkimus).
- 2) Keskiajan ja uuden ajan alun tutkimus on humanististen alojen, etenkin arkeologian, historian, kulttuurin tutkimuksen ja kielitieteen yhteistyössä yhteiskuntatieteiden, luonnontieteiden ja lääketieteen kanssa tekemää tutkimusta, jonka kohteena on keskiajan ja uuden ajan alun Eurooppa ja erityisesti Suomi. Tutkimusteemoina ovat kulttuurin eurooppalaistuminen, kirjallistuminen ja urbanisoituminen sekä tieteellisen ajattelun, yhteiskuntarakenteiden ja vallan verkostojen kehittyminen. Humanistiseen

tiedekuntaan on perustettu keskiajan tutkimuksen keskus Turku Centre for Medieval and Early Modern Studies (TUCEMEMS).

Vaasan yliopisto

Vaasan yliopisto on kaksikielisellä alueella toimiva liiketoimintaorientoitunut yliopisto, jossa yhtenä painoalana on monikielisyyden ja -kulttuurisuuden vahvistaminen. Humanistiset alat (=kielet ja viestintä) ovat osa filosofista tiedekuntaa yhdessä hallintotieteiden kanssa. Volyymit ovat pienet, mutta profiili on kirkas. Maisterintutkintoja on vuosina 2005–2010 valmistunut oppiaineryhmää kohti keskimäärin 18, eniten viestintätieteissä (ka. 26,2). Tohtorintutkintojen osalta vahvin oppiaine on ruotsin kieli, jossa on suoritettu yli 35 % kaikista alan tohtorintutkinnoista Suomessa vuosina 2005-2010.

Humanistinen koulutusala on profiloitunut ammattikielten tutkimukseen ja kielikylpyyn, erikoisuutena kotimaisten kielten kääntäminen ruotsinkielisille opiskelijoille. Vuodesta 2012 alkaen otetaan käyttöön laaja-alaiset koulutusohjelmat: humanistisella alalla on kolme 30–40 aloittajan kandidaattiohjelmaa, joiden jälkeen on valittavissa kuusi maisteri(koulutus)ohjelmaa. Ohjelmat ovat kielirajat ylittäviä, ja niihin sisältyy osin myös hallintotieteiden, kauppatieteiden tai tietotekniikan opintoja. Vaasan yliopiston tutkijakoulussa on kielten ja viestinnän tohtoriohjelma, johon kaikki alan aktiiviset tohtoriopiskelijat kirjataan.

Yliopisto on linjannut, että kaikki tutkimus tapahtuu tutkimusryhmissä. Humanistisen alan tutkimus on koottu neljään tutkimusryhmään, mikä on lisännyt yhteistyötä ja tehostanut ulkopuolisen tutkimusrahoituksen hankintaa.

Åbo Akademi

Vuodesta 2010 lähtien on yliopistossa ollut kokonaan uusi organisaatio. Laitokset ovat tulosyksiköitä, tiedekunta-alueita johtaa vararehtori. Järjestelmää on rakennettu reilu vuosi, ja se on alkanut vähitellen toimia.

Humanistisessa tiedekunnassa on 14 oppiainetta: englannin kieli ja kirjallisuus, etnologia, filosofia, folkloristiikka, historia (pohjoismainen ja yleinen), kirjallisuustiede, musiikkitiede, ranskan kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli, saksan kieli ja kirjallisuus, suomen kieli, taidetiede, uskontotiede, venäjän kieli ja kirjallisuus.

Maisterintutkintoja valmistuu kaikissa oppiaineissa keskimäärin vähemmän kuin 10 vuosittain. Alle 5 maisterintutkintoa vuodessa suoritetaan etnologiassa, filosofiassa, folkloristiikassa, musiikkitieteissä, uskontotieteissä ja venäjän kielessä.

Musiikkitieteessä ja venäjän kielessä valmistuneita maistereita on ollut aloituspaikkoihin verrattuna vähän, eli läpivirtaus on ollut heikkoa. Venäjän kieli on kuitenkin tärkeää pitää oppiainevalikoimassa aineenopettajakoulutuksen vuoksi. Musiikkitieteessä tutkimus ja tohtori-koulutus ovat olleet vahvoja alueita.

Humanistisella alalla ei ole ulkopuolista rahoitusta samassa määrin kuin joillain muilla aloilla (esim. tekniikassa ja joissain luonnontieteissä). Åbo Akademin säätiö tukee humanistista tiedekuntaa rahoittamalla seitsemää professuuria (etnologia, folkloristiikka, taidetiede, kirjallisuustiede, musiikkitiede, Pohjoismaiden historia ja yksi ruotsin kielen professuuri), tavoitteena vahvistaa suomenruotsalaista kulttuuria ja ÅA:n pohjoismaista profiilia sekä oppiaineiden välistä yhteistyötä.

Åbo Akademin vastuulla on kouluttaa akateemisia ammattilaisia ruotsinkielisen väestön tarpeisiin, ja humanistisen tiedekunnan osalta tämä tarkoittaa ennen muuta valmistaa opettajia ruotsinkielisiin kouluihin. Opettajankoulutuksen kannalta keskeiset aineet ovat erityisesti kieliaineet (suomi, ruotsi, englantia ja pienemmät kielet). Oppiaineet ovat pieniä ja useimmiten yhden professorin varassa (yksitoista neljästätoista oppiaineesta – tai 13 oppiainetta 15:stä, jos historia-aineet lasketaan omiksi oppiaineikseen). Tavoitteena onkin yhdistää oppiaineita suuremmiksi kokonaisuuksiksi, jotta saavutetaan synergiaetuja, jotka johtavat parempiin tuloksiin niin perustutkinto-opetuksessa, tutkijakoulutuksessa kuin tutkimuksessakin sekä edistävät henkilökunnan hyvinvointia vähentämällä työn pirstaleisuutta. Ruotsinkielisten opettajakoulutettujen työllisyystilanne on hyvä eli kaikki työllistyvät jopa ilman tutkintoa. Tiedekunnan kannalta ongelmallista on se, että kunnat palkkaavat tiedekunnan opiskelijoita opettajiksi jo muodollisesti epäpätevinä, ennen kuin opiskelijat ovat ehtineet valmistua.

Åbo Akademi profiloituu tiedeyliopistoksi, joka korostaa pohjoismaisuutta, suomenruotsalaisen kulttuurin ylläpitäjänä ja kehittäjänä sekä tieteellistä laaja-alaisuutta. Humanistisen tiedekunnan strategiassa vahvoja tutkimusalueita, joita halutaan edelleen vahvistaa, ovat:

- kultur och språkkontakter och variation i Norden och även andra förtecken
- identitetsfrågor med vikt på de finlandssvenska frågorna samt
- text- och bildforskning

Filosofia on Åbo Akademille tärkeä oppiaine ja sitä haluttaisiin mahdollisuuksien mukaan vahvistaa.

Taulukko 3. Humanistisen koulutusalan resurssit yliopistoissa 2011. Lähde: Yliopistot

	HY	ISY	JY	OY	TY	TaY*	VY	ÅA
Perustutkinto-opiskelijat 2010	n. 7 000	runsaat 1 724	3 600	2 015	3 697	2 275	n. 1000	850
Jatkotutkinto-opiskelijat 2010	900	143	430	274	384	143	44	141
Budjettirahoitus 2010	29,4 milj	7,9 milj.	16,7 milj.	7,4 milj.	16,3 milj	8,6 milj.	4 milj.	4,4 milj.
Ulkopuolinen rahoitus 2010	9,4 milj	1,2 milj.	5,9 milj.	2,2 milj.	4,6 milj.	0,9 milj.	0,3 milj.	2,5 milj.
Maisteritutkinnot kuuden vuoden keskiarvo 2005-2010	505	139	338	196,5	295	160,7	90	75
Tohtoritutkinnot kuuden vuoden keskiarvo 2005-2010	46	9	25	10,7	12,5	5,5	3	7,5
Henkilötyövuodet 2010	552	125	278	121	300		47	95
Professorien lukumäärä	65	25	43	21	41	14	10	18

*Tampereen yliopiston tietoihin sisältyy Kieli- käänös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö.

IV Humanistisen alan tutkimus

Humanistisen alan tutkimusta tehdään suurelta osin yliopistoissa. Yliopistojen ulkopuolella toimivista tutkimuslaitoksista ainoastaan Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksessa on harjoitettu humanistisen alan tutkimusta. Parhaillaan Kotusta organisoidaan uudelleen ja siellä tehtyä suomen, suomalais-ugrilaisten kielten, romanikielen ja saamen kielen perustutkimusta siirretään Helsingin, Turun ja Oulun yliopistoihin. Muutoksen on suunniteltu tulevan voimaan 1.1.2012 alkaen.

Humanistisen alan tutkimuksen kannalta muita instituutioita ovat kirjastot, arkistot, museot ja muut kokoelmat. Keskeisimpiä niistä ovat Suomalaisen Kirjallisuuden Seura, Svenska Litteratursällskapet ja Museovirasto. Suomen ulkopuolella toimii lisäksi neljä tieteellistä instituuttia, joissa kaikissa tehdään humanistisen alan tutkimusta.

Humanistinen tutkimus on suuntautunut enemmän perustutkimukseen kuin soveltavaan tutkimukseen, minkä johdosta vaikuttavuus on myös yhteiskunnallisesti ja ajallisesti kestävä. Humanistisen tutkimuksen hyödyt eivät välttämättä ilmene tuotteina ja sovelluksina vaan yhteiskunnallisena arvokeskusteluna, oman kielen ja vieraiden kielten osaamisena, kulttuurien tuntemuksena, vuorovaikutuksena ja kulttuuripalveluina. Tutkimuksen hyödyt saattavat olla ennakoimattomia ja vaikeasti havaittavia.

Yliopistoissa tehtävää perustutkimusta rahoitetaan sekä yliopistojen perusrahoituksella että ulkopuolisella tutkimusrahoituksella. Suomen Akatemia on humanististen tieteiden keskeisin kotimainen tutkimusrahoittaja. Akatemian kulttuurin ja yhteiskunnan tutkimuksen toimikunnan resursseista humanistiseen tutkimukseen kohdentuu noin 40 prosenttia vuosittain. Suomen Akatemian kaikesta tutkimusrahoituksesta humanistiseen tutkimukseen kohdentuu vuosittain noin 10 %. Tutkimuspoliittisesti Akatemian keskeisimmät tutkimusodot ovat tutkijoiden tehtävät (akatemiattutkijat ja akatemiaprofessorit) ja hankerahoitus.

Taulukko 4. Suomen Akatemian tutkimusrahoituspäätökset humanistisiin tieteisiin 2008-2010. Lähde: Suomen Akatemian vuosikertomus 2010.

	2008	2009	2010
Humanistiset tieteet	28 205 420	28 689 470	29 557 501
Filosofia	4 146 200	4 937 280	5 534 800
Historia ja arkeologia	7 314 050	8 560 330	6 501 270
Kielitieteet	8 934 320	6 464 430	6 440 180
Taiteiden tutkimus,			
kirjallisuus	4 166 420	3 010 460	5 007 320
Teologia	1 978 460	1 599 920	2 543 230
Kulttuurien tutkimus	1 665 970	4 117 050	3 530 701

Vuosina 1991-2006 Akatemian osuus yliopistojen humanististen alojen ulkopuolisesta rahoituksesta vaihteli 46 prosentista 75 prosenttiin. Koko ajanjakson ajan yksittäisistä humanistisista aloista filosofian osuus on ollut suhteellisesti suurin Akatemian tutkimusrahoituksesta.²

Suomen Akatemia rahoittaa vuonna 2011 humanistisella alalla seitsemää huippuyksikköä. Monet niistä ovat usean yliopiston yhteisiä.

² Suomen Akatemia, Tieteen tila ja taso 2009, 134-135.

2006-2011 huippuyksikköohjelma

- Frösén, Jaakko (HY): Antiikin Kreikan kirjoitetut lähteet -huippuyksikkö
- Nevalainen, Terttu (HY): Englannin kielen vaihtelun, kontaktien ja muutoksen huippuyksikkö (HY, JY)
- Kari Palonen (JY): Poliittinen ajattelu ja käsittemuutokset (HY, JY).

2008-2013 huippuyksikköohjelma

- Knuuttila, Simo: Filosofisen psykologian, moraalien ja politiikan tutkimuksen huippuyksikkö (HY, JY)
- Toiviainen, Petri (JY): Monitieteisen musiikintutkimuksen huippuyksikkö (JY, HY)

Vuosille 2012 - 2017 valitut huippuyksiköt

- Haapala, Pertti (TaY): Yhteiskunnan historia: kontekstuaalinen analyysi suomalaisen yhteiskunnan rakenteista ja identiteeteistä 1400-2000 (TaY, JY, ÅA)
- Kivinen, Markku (HY): Suomalainen Venäjän tutkimuksen huippuyksikkö - Venäjän modernisaation valinnat
- Sorjonen Marja-Leena (HY): Intersubjektiivisuus vuorovaikutuksessa

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman luonnosversiossa esitetään, että Suomen Akatemia kohdentaa tutkimusrahoitusta yliopistojen strategioiden mukaisille vahvuusalueille ja vahvistaa perustutkimuksen laatua ja vaikuttavuutta sekä tukee yliopistojen profiloitumista. Toisaalta samaan aikaan sekä eurooppalaista että kotimaista tutkimusagendaa näyttävät tulevaisuudessa leimaavan ns. suuret globaalit haasteet. Ne liittyvät myös laajempaan keskusteluun tutkimuksen yhteiskunnallisesta vaikuttavuudesta. Suomen Akatemia on laatinut oman ”haastelistansa”, joka tulee vaikuttamaan erityisesti Akatemian tutkimusohjelmien aiheisiin. Akatemian tunnistamia haasteita ovat

- pohjoinen ilmasto ja ympäristö
- kestävä energia
- kulttuurien vuoropuhelu
- terve arki kaikille
- oppiminen ja osaaminen mediayhteiskunnassa
- väestön ja yksilön ikääntyminen

Humanistisella tutkimuksella on erittäin paljon annettavaa näihin teemoihin. Se edellyttää entistä monitieteisempää otetta ja yhteistyön tiivistämistä niin humanististen ja yhteiskuntatieteellisten alojen sisällä kuin muiden tieteenalojen kanssa. Humanistisen alan tutkimuksen, tutkimusryhmien ja resurssien kokoaminen nykyistä suuremmiksi tutkimusympäristöiksi tulee olemaan sekä haaste että mahdollisuus.

Tohtorikoulutus humanistisella alalla

Kansalliset tutkijakoulut (nyk. tohtoriohjelmat) ja Suomen Akatemian hankkeet ovat olleet keskeisiä väyliä tohtorintutkintoon humanistisella alalla. Tutkijakoulujen vahvuutena pidetään sitä, että ne ovat systematisoineet ja tehostaneet tohtorikoulutusta. Tutkijakoulujen ohella yksityisten säätiöiden apurahat ovat merkittäviä jatkokoulutuksen tukimuotoja.

Erityisesti pienille yliopistoille ja pienille oppiaineille kansalliset tohtoriohjelmat ovat keskeisen tärkeitä, koska oman yliopiston tutkijakoulun sisällä ei voida keskittyä yksittäisten alojen erityiskysymyksiin. Kansallinen yhteistyö tutkijakoulutuksessa parantaa koulutuksen tasoa ja niin tohtorikoulutettavien kuin ohjaajienkin verkostoitumista ja yhteistyötä. Esimerkiksi kielentutkimuksen tutkijakoulun Langnetin vaikutus koulutuksen laatuun ja kieliaineiden yhteistyöhön on ollut merkittävä.

Akatemian tutkijakoulutuksen kehittämistyöryhmä esitti aikaisemmin kuluvana vuonna, että yliopistot keskittävät jatkokoulutuksen pääasiallisesti yhteen tutkijakouluun, jonka sisällä voi olla eri tieteenalojen tohtoriohjelmiä. Yliopistojen omien tutkijakoulujen tehtävänä on koordinoita tohtorikoulutusta ja tehostaa ja suunnitelmallistaa sitä edelleen. Humanistisen koulutusalan kannalta kaikkien jatko-opiskelijoiden kokoaminen yhteen tutkijakouluun tuo mahdollisuuden kriittisen massan luomiseen ja sitä kautta myös koulutuksen laatutason nostamiseen. Tutkijakoulutuksen organisoituminen monialaisiin yliopistojen sisäisiin tutkijakouluihin mahdollistaa edelleenkin kansallisen yhteistyön ja verkostomaiset tohtoriohjelmat, jotka ovat tyypillisiä humanistiselle koulutusosalalle.

Humanistisen alan tohtoritutkinnon suorittaneet ovat sijoittuneet perinteisesti yliopistojen palvelukseen ammattimaiselle tutkijanuralle. Tutkijankoulutuksen volyymin kasvusta on johtunut, että tohtorit ovat hakeutuneet yhä enemmän akateemisen maailman ulkopuolella oleville urapoluille. Yksityisellä sektorilla humanistisen alan tutkijakoulutettuja toimii suhteessa vähemmän kuin monilla muilla aloilla. Humanistisen alan tutkijakoulutuksessa on kehitettävä työelämärelevanssia, jotta tohtorit voivat suunnata yliopiston ulkopuolisiin tehtäviin.

Opetus- ja kulttuuriministeriön selvityksen mukaan ”humanistisella ja kasvatusalalla näyttäisi olevan tarvetta tohtoritutkintomäärän lisäämiseen samoin kuin kulttuurialan ja yhteiskunta- ja liiketaloustieteen sekä hallinnon koulutusaloilla.”

Tieteellinen julkaisutoiminta

Humanististen tieteenalojen sisällä on julkaisukäytännöissä huomattavia eroavaisuuksia ja myös ulkomailla julkaistun tieteellisen tutkimuksen osuus vaihtelee tieteenaloittain. Humanistisen alan julkaisutoiminta näkyy Kota -tietokannassa koko koulutusalan tasolla eivätkä yksittäisten tieteen- tai tutkimusalojen erot tule siten näkyviin. Kota -tietokannan tilastojen perusteella voidaan todeta seuraavaa:

- Suomalaisten yliopistojen humanistisen tutkimuksen tieteellisestä julkaisutoiminnasta 40 % julkaistaan ulkomailla ja 60 % Suomessa.
- Perinteisten monografioiden osuus kaikista Suomessa julkaistuista humanistisen alan tieteellisistä julkaisuista oli vain 6,8 %, ulkomaisista julkaisuista 4 %.
- Sekä Suomessa (63,8 %) että ulkomailla (56,5 %) suhteellisesti eniten julkaistaan artikkeleja kokoomateoksissa tai kongressijulkaisuissa
- Helsingin yliopiston osuus kaikista ulkomailla julkaistusta tieteellisestä julkaisutoiminnasta on suurin 32,2 %

V Ehdotukset humanistisen koulutusalan profiloimiseksi

Eri yliopistoissa humanistinen koulutusala poikkeaa toisistaan sekä koon että ainevalikoiman suhteen (LIITE 1: Humanistisen koulutusalan pääaineet 2011 yliopistoittain). Helsingin yliopistossa oppiaine/pääainevalikoima on laajin, Vaasan yliopiston kapein.

Kun tarkastellaan humanistisen koulutusalan oppiainevalikoimaa yliopistoittain valtakunnallisena kokonaisuutena, voidaan todeta, että keskustelut yliopistokohtaisten profiilien muodostamiseksi on käynnistetty. Terävin profiili on ehtinyt muodostua Vaasan yliopistolle, jonka

filosofisen tiedekunnan oppiainevalikoima tukee vahvasti koko yliopiston strategisia painopisteitä.

Humanistiseen oppiainevalikoimaan yliopistoissa vaikuttaa aineenopettajakoulutus ja kouluissa opetettavat oppiaineet. Muissa paitsi Vaasan yliopistossa humanistisen koulutusalan vastuuyliopistot antavat myös opettajakoulutusta, joka edellyttää tietäntyyppistä koulutustarjontaa. Siten koulutuksen näkökulmasta yliopistojen profiloimisessa humanistisella koulutusalueella tulee pitää mielessä aineenopettajakoulutuksen kannalta välttämätön oppiaineiden kirjo. Sen sijaan tutkimuksessa yliopistojen profiloituminen on perusteltua ja siinä voidaan edetä.

Monilla yliopistoilla on tutkimusprofiilissaan samantyyppisiä asioita kuten vuorovaikutus, vieraiden kielten oppiminen, keskiajan tutkimus, mutta ne painottuvat tai niitä tehdään eri tavoin. Työryhmän keskusteluissa on tullut esiin, että yliopistot eivät ole välttämättä tietoisia toistensa tutkimusprofiileista ja niiden mahdollisista leikkauspisteistä. Eri yliopistojen tutkimuksen painoalat ja profiloituminen tulisi tehdä tutummaksi humanistisen alan sisällä. Esimerkiksi vuorovaikutuksen käsite tarvitsee avaamista. Mitä sillä oikeastaan tarkoitetaan eri yliopistojen tutkimusprofiileissa ja millä tavalla sitä tutkitaan? Näin voitaisiin löytää myös yhteistä kosketuspintaa ja vähentää mahdollista päällekkäisyyttä. Esimerkiksi humanistifoorumin tyyppiset seminaarit voisivat toimia välineinä.

Työryhmä esittää seuraavassa kehittämissuhteita. Yhteistyön toteutukseen liittyviin taloudellisiin reunaehtoihin ja resurssien siirtoon on keskusteluissa viitattu. Työryhmän työskentelyaikataulu ei ole kuitenkaan sallinut yksityiskohtaisempaa keskustelua niistä.

Kehittämissuhteita

Laaja-alaiset kokonaisuudet ja integroidut tutkimukset

Humanistinen koulutusala uudistaa tutkintokokonaisuuksia poistamalla päällekkäisyyksiä sekä yliopistojen sisällä että niiden välillä ja syventämällä yhteistyötä oppialojen/aineiden välillä.

Esimerkkejä ovat seuraavat:

- Oulun yliopistossa on suunniteltuna ja pilottien toteuttamisvaiheessa joustava kaksisuuntainen opintopolku humanistisen ja taloustieteiden tiedekunnan välillä, työnimeltään HumEc-EcHum. Sen ideana on hyödyntää OY:n monialaisuutta. Polun periaatteena on tiedekuntarajat ylittämällä joustavoittaa niin opetusta, tutkimusta kuin yhteiskunnallista vuorovaikutustakin.
- Tampereen yliopistossa on käynnistetty sellaisten vieraiden kielten uusien tutkinto-ohjelmien suunnittelu, joissa yhdistyy vaativa kielikoulutus ja jokin muu substanssiaine (hallintotieteet, kauppatieteet, jne.).

Aineenopettajakoulutus

Humanistisen koulutusalan aineenopettajakoulutus ei toimi nykyisellään tarkoituksenmukaisimmalla tavalla. Aineenopettajakoulutuksen koulutusvastuuta tulee vahvistaa ainelaitoksilla, jotta uusin substanssiaineen tutkimus saadaan kytkettyä koulutukseen paremmin. Ainehallinta on tärkein osa aineenopettajakoulutusta. Ainelaitokset voivat mahdollisuksiensa mukaan ottaa suuremman vastuun ainedidaktiikan koulutuksesta. Koulutuksen läpäisevyyttä voidaan siten parantaa.

Taiteiden tutkimus

Helsingin yliopisto ja tuleva Taideyliopisto käynnistävät suunnittelun yhteistyömahdollisuuksista. Pohjana voisi olla Aalto-yliopiston ja tulevan Taideyliopiston kaavaileman yhteistyöalustan tapainen ratkaisu

Kieliaineet ja kielten toimintaehdotus

Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman luonnoksessa (14.9.2011) esitetty tavoite kieliohjelman laajentamisesta osoittaa, että globaalin toimintaympäristön asettamat haasteet on otettu vakavasti huomioon myös hallitustasolla. Yliopistojen kieliaineille tämä merkitsee entistä suurempaa vastuuta uudistuvassa aineenopettajakoulutuksessa sekä kieli- ja kulttuuritaidon ottamista huomioon myös useilla muilla koulutusaloilla. Kasvavan kielitaitotarpeen tyydyttäminen edellyttää monipuolisia yksiköjä, joilla on kyky toimia yhteistyössä yli koulutusalarajojen ja joilla on riittävä kriittinen massa ja korkeatasoinen kansainvälinen tutkimustoiminta sekä vieraiden kielten aineenopettajakoulutuksen yhteissuunnittelua yliopistojen kesken.

Maahanmuuttajien kielikoulutus

Useissa selvityksissä on havaittu, että maahanmuuttajien suurin työllistymisen este on kielitaidon puute. Tämä todetaan myös lausunnolla olevassa Koulutuksen ja tutkimuksen kehittämissuunnitelman luonnoksessa (14.9.2011): *Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen kielikoulutuksen tasoa parannetaan ja laajuutta lisätään niin, että koulutus antaa todelliset valmiudet osallistua mm. maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistavaan koulutukseen. Maahanmuuttajien ammatilliseen koulutukseen valmistavassa koulutuksessa painotetaan ammatillisen koulutuksen edellyttämiä kielellisiä valmiuksia. Valmistavaa koulutusta kohdennetaan myös nuorille.*

Työryhmän näkemyksen mukaan KESUssa esitetty tavoite edellyttää merkittävää panostusta suomi toisena ja vieraana kielenä tutkimukseen ja opetukseen.

Espanjaa ja italiaa opetetaan pääaineena vain Turun ja Helsingin yliopistoissa. Molemmissa yliopistoissa volyymit ovat pieniä. Helsingin ja Turun yliopistot suunnittelevat tehostetusti sisällöllisistä yhteistyötä ja kehittävät ratkaisumalleja rakenteelliselle työnjaolle.

	Aloittaneet, keskiarvo 2005-2010	Aloittaneet 2010	Maisterin-tutkinnot, keskiarvo 2005-2010	Maisterin-tutkinnot 2010	Tohtorin-tutkinnot, keskiarvo 2005-2010	Tohtorin-tutkinnot 2010
Helsingin yliopisto						
Espanjalainen filologia	17,2	24	9,2	5	0,2	0
Italialainen filologia	14,6	21	7,8	10	0,0	0
Turun yliopisto						
Italia (italian kieli ja kulttuuri ja italian kääntäminen)	12,4	10	6,2	4	0,2	1
<i>Espanja (vsta 2010 alkaen)</i>		16				
* Espanjan kieli (vuoteen 2009 asti)	10,6		3,8	3	0,0	0
* Espanjan kääntäminen (vuoteen 2009 asti)	9,9		3,0	2	0,0	0

Venäjä, saksa ja ranska: laaja-alaisempien oppiainekokonaisuuksien kehittäminen voi olla yksi mahdollinen suuntautumisvaihtoehto koulutuksen kehittämisessä.

Saksaa voi opiskella pääaineena kaikkiaan kahdeksassa yliopistossa. Työryhmän mukaan yliopistojen on jatkettava keskusteluja siitä, kuinka monessa yliopistossa on järkevää pitää saksa pääaineena. Alalla toimii yhteensä 15 professoria. Koulutuksen volyymit eri yliopistoissa on seuraavat:

	Aloittaneet, keskiarvo 2005–2010	Aloittaneet 2010	Maisterintutkinnot, keskiarvo 2005–2010	Maisterintutkinnot 2010	Tohtorintutkinnot, keskiarvo 2005–2010	Tohtorintutkinnot 2010
Helsingin yliopisto						
Germaaninen filologia	44,7	46	24,2	32	0,7	2
Itä-Suomen yliopisto						
Saksan kieli ja kulttuuri ja saksan kieli ja kääntäminen	26,9	20	11,0	5	0,0	0
Jyväskylän yliopisto						
Saksan kieli ja kulttuuri	16,6	12	17,0	14	0,2	0
Saksan opettajakoulutus (suoravalinta)	10,8	13				
Oulun yliopisto						
Germaaninen filologia + germaaninen filologia/kv	18,7	14	10,8	8	0,5	0
Tampereen yliopisto						
Saksan kieli ja kulttuuri	32,0	26	16,3	6	1,2	0
Saksan kääntäminen ja tulkkaus (vsta 2009 lähtien valittu käännöstieteen koulutusohjelmaan)	18,4		10,2	3	0,5	0
Turun yliopisto						
<i>Saksan kieli (vsta 2010 alkaen)</i>		32				
* Saksalainen filologia (vuoteen 2009 asti)	21,6		10,3	9	0,0	0
* Saksan kääntäminen ja tulkkaus (vuoteen 2009 asti)	22,2		10,5	15	0,2	0
Vaasan yliopisto						
Saksan kieli ja kirjallisuus	24,0	19	10,7	5	0,8	0
Åbo Akademi						
Tyska språket och litteraturen			5,5	1	0,3	0

Käännöstieteiden ja filologia-aineiden yhteistyötä on tiivistettävä erikoistumisopintojen tarkoituksenmukaiseksi järjestämiseksi. Vieraiden kielten tutkinto-ohjelmien tulee antaa valmiudet sekä kääntäjänä että aineenopettajana toimimiseen. Opintojen eriytyminen

tapahtuu pääosin maisterivaiheessa. Vastuuyliopistot suunnittelevat tehostetusti sisällöllisistä yhteistyötä ja kehittävät ratkaisumalleja rakenteelliselle työnjaolle.

Logopedian ja puheviestinnän osalta keskusteltiin mahdollisuuksista vahvistaa ennen kaikkea ko. aineiden tutkimuksellista toimintaa ja koulutuksellista volyymiä keskittämällä niitä valtakunnallisesti ja siten kehittää puhetieteitä kokonaisuutena (logopedia, puheviestintä, puheoppi, fonetiikka). Yhtenä mahdollisuutena esitettiin Tampereen logopedian ja puheviestinnän yhdistämistä Helsingin puhetieteiden kokonaisuuteen. Ongelmallisena nähdään silloin ns. Väli-Suomen jääminen kokonaan ilman logopediakoulutusta. Puheviestinnän osalta Tampereen ja Helsingin yhteistyömahdollisuudet sen sijaan ovat lupaavimmat.

Filosofi (ruots.)

Helsingin yliopiston ja Åbo Akademin tulee selvittää yhteistyömahdollisuuksien kehittämistä ruotsinkielisen filosofian kohdalla. Työryhmän mielestä yliopistot voivat harkita esimerkiksi yhteisprofessuuria.

Humanistisen alan tohtorikoulutus

Valtakunnalliset tohtoriohjelmat ovat tärkeitä humanistiselle alalle kriittisen massan luomiseksi ja koulutuksen laadun turvaamiseksi. Humanistisen alan tutkijakoulutuksessa on kehitettävä työelämärelevanssia, jotta tohtorit voivat suunnata myös yliopiston ulkopuolisiin tehtäviin nykyistä useammin.

LIITE 1 Humanistisen koulutusalan rakenteet yliopistoissa vuonna 2011

Helsingin yliopisto

Humanistisessa tiedekunnassa on vuonna 2010 toteutetun laitosrakennemuutoksen tuloksena neljä laitosta.

1) Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos: pääaineet ovat arkeologia, estetiikka, filosofi (ruots.), folkloristiikka, historia (ruots.), kansatiede, musiikkitiede, Suomen ja Pohjoismaiden historia, taidehistoria, teatteritiede, teoreettinen filosofia, yleinen historia, yleinen kirjallisuustiede.

2) Maailman kulttuurien laitos: pyritty vahvistamaan kokoamalla aiemmin hyvin sirpaleiset aineet neljään kokonaisuuteen: Aasian ja Afrikan kielet ja kulttuurit, alue- ja kulttuurintutkimus, klassillinen filologia, uskontotiede.

3) Nykykielten laitos: pääaineet balttilaiset kielet ja kulttuurit, englantilainen filologia, englannin kääntäminen, espanjalainen filologia, germaaninen filologia, italialainen filologia, kieliteknologia, länsi- ja etelälaavialaiset kielet, portugalilainen filologia (HuK), ranskalainen filologia, saksan kääntäminen, Venäjän kieli ja kulttuuri, venäjän kääntäminen, yleinen kielitiede

4) Suomen kielen, suomalais-ugrilaisen ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuuksien laitos: pääaineet: itämerensuomalaiset kielet, kotimainen kirjallisuus, pohjoismaiset kielet, pohjoismainen kirjallisuus, ruotsin kääntäminen, saamentutkimus (HuK), suomalais-ugrilainen kielentutkimus, suomen kieli, Suomen kieli ja kulttuuri (kansainvälisille opiskelijoille).

Itä-Suomen yliopisto

Itä-Suomen yliopiston perustamisen yhteydessä muodostettiin neljä tiedekuntaa. Filosofisen tiedekunnan humanistisessa osastossa, joka toimii pääasiassa Joensuun kampuksella on kaksi oppiaineryhmää, jotka eivät kuitenkaan muodosta hallinnollisia yksiköitä:

- 1) Suomen kieli ja kulttuuritieteet sekä
- 2) vieraat kielet ja käännöstiede.

Maisterin tutkinnon pääaineet ovat suomen kieli, ruotsin kieli, englannin kieli ja kulttuuri, englannin kieli ja kääntäminen, saksan kieli ja kulttuuri, saksan kieli ja kääntäminen, venäjän kieli ja kulttuuri, venäjän kieli ja kääntäminen, yleinen kielitiede. Kulttuurintutkimuksen koulutusohjelmassa maisteritutkinnon pääaineeksi voi valita kirjallisuuden, perinteentutkimuksen ja kulttuurintutkimuksen. Ns. ainokaisaloista sivuaineena oleva karjalan kieli on Itä-Suomen yliopiston kansallinen tehtävä.

Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekuntaan sijoittuu humanistisista aineista historia (Suomen historia, yleinen historia).

Jyväskylän yliopisto

Laitosrakenne on vakiintunut ja perustuu suurelta osin monialaiseen tutkimukseen ja koulutukseen. Humanististen tiedekunnan laitokset ja niiden oppiaineet ovat tällä hetkellä seuraavat:

- 1) Historian ja etnologian laitos (etnologia, Suomen, yleinen tai taloushistoria sekä arkistohallinta)
- 2) Kielten laitos (englanti, suomi, ruotsi, venäjä, saksa, ranska, latina, soveltava kielitiede, suomalainen viittomakieli)
- 3) Musiikin laitos (musiikkitiede, -kasvatus ja -terapia)
- 4) Soveltavan kielentutkimuksen keskus: valtakunnallinen asiantuntijayksikkö, joka on erikoistunut tarkastelemaan kielikoulutuksen tavoitteita, käytänteitä ja politiikkaa;
- 5) Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen laitos (kirjallisuus, taidehistoria, taidekasvatus, museologia, digital culture, kirjoittaminen, nykykulttuurin tutkimus, hungarologia)
- 6) Viestintätieteiden laitos (journalistiikka, kulttuurienvälinen viestintä, puheviestintä, yhteisöviestintä).

Oulun yliopisto

Humanistisessa tiedekunnassa ei ole ollut enää laitoksia vuodesta 2008 lähtien. Tiedekunnassa on 13 pääainetta ja reilut 20 sivuainetta. Pääaineet ovat aate- ja oppihistoria, englantilainen filologia, germaaninen filologia, historia, informaatiotutkimus, kirjallisuus, kulttuuriantropologia, logopedia, pohjoismainen filologia, saamelainen kulttuuri, saamen kieli, suomen kieli, arkeologia.

Oulun yliopistolla on erityisvastuu saamen kielen ja saamelaisen kulttuurin opetuksessa ja tutkimuksessa.

Tampereen yliopisto

Tampereen yliopistossa ei ole ollut tiedekuntia vuodesta 2011 lähtien. Humanistinen koulutusala sijoittuu uudessa organisaatorakenteessa neljään yksikköön. Vuonna 2012 otetaan ensimmäiset uudet opiskelijat uusiin laaja-alaisiin tutkinto-ohjelmiin.

Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö: Vuosi 2012 on väli vuosi, jolloin kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikössä on vielä 7 tutkinto-ohjelmaa. Niiden määrä supistuu v. 2013 elokuusta neljään tutkinto-ohjelmaan, (i) englannin kieli, kääntäminen ja kirjallisuus, (ii) ”eurooppalaisten” kielten tutkinto-ohjelma (ranska, ruotsi, saksa, venäjä), (iii) suomen kieli, (iv) kirjallisuus. Aikaisemmat kielen ja kääntämisen tutkinto-ohjelmat on kielittäin yhdistetty, ja uusi neljä kieltä käsittävän tutkinto-ohjelman opetussuunnitelmatyö on jo käynnistynyt.

Vapaasti valittavia opintoja voi suorittaa seuraavissa opintokokonaisuuksissa: espanjan kieli, fonetiikka, kielikonsulttiopinnot; Russian Studies; Suomen kieli, kulttuuri ja yhteiskunta; suomi toisena ja vieraana kielenä; teknisen viestinnän erikoistumisopinnot; tshekin kieli; viron kieli ja virolainen kulttuuri; yleinen kielitiede; yleinen käännöstiede.

Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikössä on vuoden 2012 elokuusta kolme humanistisen alan tutkinto-ohjelmaa: (filosofia, historia ja logopedia) sekä sosiaalitieteiden tutkinto-ohjelma, johon humanistiselta alalta kuuluu etnomusikologia. Niiden lisäksi on useita vapaasti valittavia opintokokonaisuuksia: aate- ja oppihistoria, latinan kieli ja antiikin traditio, museologia, musiikkitiede, Nordic Perspective on European History, North American Studies, talous- ja sosiaalhistoria, yleinen etnologia.

Viestinnän, median ja teatterin yksikössä vuoden 2012 elokuusta yksi tutkinto-ohjelma, johon humanistiselta alalta kuuluvat: puheoppi/puheviestintä, teatterin ja draaman tutkimus..

Kasvatustieteiden yksikkö: puheoppi/ puhetekniikka, vokologia.

Turun yliopisto

Turun yliopiston humanistisen tiedekunnan kahdessa laitoksessa ovat edustettuina seuraavat oppiaineet/pääaineet:

Kieli- ja käännöstieteiden laitos: englannin kieli, espanja, fonetiikka, italia, klassilliset kielet ja antiikin kulttuuri, pohjoismaiset kielet, ranska, saksan kieli, suomi ja sen sukukielet, venäjän kieli, yleinen kielitiede (vuoden 2011 loppuun saakka).

Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos: historia-aineet (kulttuurihistoria, Suomen historia, yleinen historia), kulttuurien tutkimus (folkloristiikka, arkeologia, kansatiede, uskontotiede), taiteiden tutkimus (kotimainen kirjallisuus, mediatutkimus, musiikkitiede, sukupuolentutkimus, taidehistoria, yleinen kirjallisuustiede), kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelma (Porin yliopistokeskuksessa).

Turun yliopistossa filosofia, logopedia ja poliittinen historia kuuluvat yhteiskuntatieteelliseen tiedekuntaan.

Vaasan yliopisto

Humanistinen koulutusala sijoittuu Vaasan yliopistossa filosofiseen tiedekuntaan, jossa yhdistyvät yhteiskuntatieteellinen ja humanistinen koulutusala. Tiedekunnassa ei ole laitoksia. Pääaineita on seitsemän: englannin kieli, modern finska som det andra inhemska språket, modersmålet svenska, nykysuomi, ruotsin kieli ja pohjoismaiset kielet, saksan kieli ja kirjallisuus sekä viestintätieteet. Näiden lisäksi sivuaineina tarjotaan aineopintotasolle saakka ranskaa, venäjää, tulkkausta ja monikielisyyttä sekä perusopintotasolla terminologiaoppia ja teknistä viestintää sekä kulttuurienvälistä viestintää.

Åbo Akademi

Vuodesta 2010 lähtien yliopistossa on toiminut uusi organisaatio. Tiedekuntien sijasta yliopistossa on 3 tiedekunta-alaa, joissa on 12 laitosta. Humanistinen tiedekunta kuuluu yhtenä laitoksena humanistisen, kasvatustieteellisen ja teologisen tiedekunta-alan kokonaisuuteen. Humanistisessa tiedekunnassa itsessään ei ole enää laitoksia vaan 14 oppiainetta: englannin kieli ja kirjallisuus, etnologia, filosofia, folkloristiikka, historia, kirjallisuustiede, musiikkitiede, ranskan kieli ja kirjallisuus, ruotsin kieli, saksan kieli ja kirjallisuus, suomen kieli, taidehistoria, uskontotiede, venäjän kieli ja kirjallisuus.

LIITE 2 Humanistisen koulutusalan maisterintutkintoon johtavat oppiaineet/oppialat/pääaineet/oppiaineryhmät yliopistoittain vuonna 2011

Yliopisto/Tiedekunta	
<p>Helsingin yliopisto Humanistinen tiedekunta Neljä laitosta:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Filosofian, historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen laitos - Maailman kulttuurien laitos - Nykykielten laitos - Suomen kielen, suomalais-ugrilaisen ja pohjoismaisten kielten ja kirjallisuksien laitos 	<p>Oppiaineryhmät</p> <ul style="list-style-type: none"> - Aasian tutkimus (Itä-Aasian tutkimus (pääkielenä japani, kiina tai korea); altaistiikka (vain MA-tutkinto); Etelä-Aasian tutkimus; indoeuropeistiikka (vain MA-tutkinto)) - Afrikan ja Lähi-idän tutkimus (Afrikan tutkimus; Arabian kielen ja islamin tutkimus; assyriologia; egyptologia; Keski-Aasian tutkimus (iranistiikka); seemiläiset kielet ja kulttuurit) - Alue- ja kulttuuritutkimus (Latalainen Amerikka, Pohjois-Amerikka, Pohjoismaat, Eurooppa, Aasian ja Tyynenmeren alue, Venäjä ja Itä-Eurooppa sekä Itäinen Keski-Eurooppa, Balkan ja Baltia) <p>Arkeologia Balttilaiset kielet ja kulttuurit Englannin kääntäminen Englantilainen filologia Espanjalainen filologia Estetiikka Filosofi (ruots.) Folkloristiikka Germaaninen filologia Historia (ruots.) Italialainen filologia Itämerensuomalaiset kielet (sis. Viron kieli ja kirjallisuus) Kansatiede Kieliteknologia Kotimainen kirjallisuus Kreikan kieli ja kirjallisuus Kultur och kommunikation magisterprogrammet Latinan kieli ja Rooman kirjallisuus Länsi- ja eteläslaavilaiset kielet ja kulttuurit Musiikkitiede Nais- ja sukupuolentutkimus (MA -ohjelma) Nordisk litteratur (ruots.) Pohjoismaiset kielet, toinen kotimainen kieli Pohjoismaiset kielet, äidinkieli Ranskalainen filologia Ruotsin kääntäminen Saksan kääntäminen Suomalais-ugrilainen kielentutkimus (sis. Unkarin kieli ja kulttuuri) Suomen ja Pohjoismaiden historia Suomen kieli Suomen kieli ja kulttuuri Taidehistoria Teatteritiede Teoreettinen filosofia Uskontotiede (sekä humanistinen että teologinen tiedekunta) Venäjän kieli ja kirjallisuus Venäjän kääntäminen Yleinen kielitiede Yleinen historia Yleinen kirjallisuustiede</p>
<p>Helsingin yliopisto Käyttätymistieteellinen tiedekunta</p>	<p>Fonetiikka, puheviestinnän linja Fonetiikka, yleinen linja Kognitiotiede Logopedia</p>

<p>Itä-Suomen yliopisto Filosofinen tiedekunta Humanistinen osasto</p> <ul style="list-style-type: none"> - Suomen kieli ja kulttuuritieteet - Vieraat kielet ja käännöstiede 	<p>Englannin kieli ja kulttuuri Englannin kieli ja kääntäminen Kulttuurintutkimuksen koulutusohjelma</p> <ul style="list-style-type: none"> - FM –tutkinnon pääaineeksi voi valita kirjallisuuden, perinteentutkimuksen tai kulttuurintutkimuksen (erikoistumisalat etnomusikologia, kulttuuriantropologia, mediakulttuuri ja viestintä, sukupuolentutkimus ja taiteensosiologia) <p>Ruotsin kieli Saksan kieli ja kulttuuri Saksan kieli ja kääntäminen Suomen kieli Venäjän kieli ja kulttuuri Venäjän kieli ja kääntäminen Yleinen kielitiede</p>
<p>Itä-Suomen yliopisto Yhteiskuntatieteiden ja kauppatieteiden tiedekunta</p>	<p>Historian koulutusohjelma (Suomen historia, yleinen historia)</p>
<p>Jyväskylän yliopisto Humanistinen tiedekunta</p> <ul style="list-style-type: none"> - Historian ja etnologian lts - Kielten lts - Musiikin lts - Soveltavan kielentutkimuksen keskus - Taiteiden ja kulttuurin tutkimuksen lts - Viestintätieteiden lts 	<p>Englannin kieli Etnologia Historia (MA -tutkinto Suomen historia, yleinen historia, taloushistoria) Arkistinhallinta (MA -ohjelma yhdessä TaY kanssa) Hungarologia (MA -opinnot) Journalistiikka Kirjallisuus Kulttuurienvälinen viestintä (MA -ohjelma) Latinan kieli Museologia Musiikkikasvatus Musiikkitiede Puheviestintä Romaaninen filologia Ruotsin kieli Saksan kieli ja kulttuuri Soveltava kielitiede (MA -opinnot) Suomalainen viittomakieli Suomen kieli Taidehistoria Taidekasvatus Venäjän kieli ja kulttuuri Yhteisöviestintä</p>
<p>Jyväskylän yliopisto Yhteiskuntatieteellinen tdk</p>	<p>Filosofia</p>
<p>Oulun yliopisto Humanistinen tiedekunta ei laitoksia</p>	<p>Aate- ja oppihistoria Arkeologia Englantilainen filologia Germaaninen filologia Historia Informaatiotutkimus Kirjallisuus Kulttuuriantropologia Logopedia Pohjoismainen filologia Saamelainen kulttuuri Saamen kieli Suomen kieli Tiedeviestintä (MA –ohjelma)</p>

Tampereen yliopisto Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö	Tutkinto-ohjelmat 1.8.2013 alkaen - Englannin kieli, kääntäminen ja kirjallisuus - Eurooppalaiset kielet (ranska, ruotsi, saksa, venäjä) - Suomen kieli - Kirjallisuus
Tampereen yliopisto Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö	Tutkinto-ohjelmat 1.8.2013 alkaen Humanistinen ala - Filosofia - Historia - Logopedia Sosiaalitieteiden ala - Etnomusikologia Nais- ja sukupuolentutkimus (MA -ohjelma)
Tampereen yliopisto Kasvatustieteiden yksikkö	Tutkinto-ohjelmat 1.8.2013 alkaen - Puheoppi/puhetekniikka, vokologia
Tampereen yliopisto Viestinnän, median ja teatterin yksikkö	Tutkinto-ohjelma 1.8.2013 alkaen - Puheoppi/puheviestintä, teatterin ja draaman tutkimus
Turun yliopisto Humanistinen tiedekunta - Historian, kulttuurin ja taiteiden tutkimuksen ISts - Kieli- ja käännöstieteiden laitos	Arkeologia Englannin kieli Espanjan kieli Folkloristiikka Fonetikka Italian kieli Kansatiede Kreikkalainen filologia Kotimainen kirjallisuus Kulttuurihistoria Kulttuurituotannon ja maisemantutkimuksen koulutusohjelman pääaineet - Kulttuuriperinnön tutkimus - Maisematutkimus - Digitaalinen kulttuuri Latalainen filologia Mediatutkimus Musiikkitiede Pohjoismaiset kielet Ranskan kieli Saksan kieli Sukupuolentutkimus (MA -ohjelma) Suomi ja sen sukukielet Suomen historia Suomen kieli Taidehistoria Uskontotiede Venäjän kieli Yleinen historia Yleinen kielitiede (vuoden 2011 loppuun saakka) Yleinen kirjallisuustiede
Turun yliopisto Yhteiskuntatieteellinen tiedekunta - Käyttäytymistieteiden ja filosofian ISts	Filosofia Logopedia
Vaasan yliopisto Filosofinen tiedekunta	Englannin kieli Modern finska som det andra inhemska språket

	<p>Modersmålet svenska Nyky-suomi Ruotsin kieli ja pohjoismaiset kielet Saksan kieli ja kirjallisuus Viestintätieteet</p>
<p>Åbo Akademi Fakultetsområdet för humaniora, pedagogik och teologi - Humanistiska fakulteten</p>	<p>Engelska språket och litteraturen Etnologi Filosofi Finska språket Folkloristik Franska språket och litteraturen Historia - Allmän historia - Nordisk historia Konstvetenskap Litteraturvetenskap Musikvetenskap Religionsvetenskap Ryska språket och litteraturen Svenska språket Tyska språket och litteraturen</p>

LIITE 3 Humanistisen koulutusalan erilliset sivuaineet ja muut opintokokonaisuudet yliopistoittain vuonna 2011 N.B. Pääaineita (LIITE 2) voi opiskella myös sivuaineina

Yliopisto	
Helsingin yliopisto Humanistinen tiedekunta	Elokuva- ja televisiotutkimus Galicialainen filologia Hollannin kieli ja kulttuuri Intercultural Encounters Interdisciplinary Gender Studies Itäisen Keski-Euroopan, Balkanin ja Baltian tutkimus Katalonialainen filologia Keskiajan tutkimus Klassillinen arkeologia (HUK -tutkinnon pääaine) Käännöstiede Merihistoria Museologia Nykykreikka (HUK -tutkinnon pääaine) Pohjoismaiset naapurikielet Portugalilainen filologia (HUK -tutkinnon pääaine) Ruotsin kieli kääntäjille Saamentutkimus (HUK -tutkinnon pääaine) Semiotiikka Sukupuolentutkimus Suomen kieli kääntäjille Taiteet käytäntöön Tulkkaukset Ukraina-opintokokonaisuus
Itä-Suomen yliopisto Filosofinen tiedekunta Humanistinen osasto	Japanin kieli ja kulttuuri (sivuaine) Karjalan kieli ja kulttuuri (sivuaine) Kieliteknologia (sivuaine) Käännöstiede (sivuaine) Mediakasvatus ja puheviestintä (sivuaine) Ranskan kieli ja kulttuuri (sivuaine) Suomen kieli ja kulttuuri vieraskielisille (sivuaine) Suomen kieli ja kääntäminen (sivuaine) Suomi toisena/vieraana kielenä (sivuaine) Taideaineiden opintokokonaisuus Terveystieteiden monikulttuuriset ulottuvuudet (opintokokonaisuus)
Jyväskylän yliopisto Humanistinen tiedekunta	Antiikin kulttuuri (perusopinnot) Deutsches Kulturstudien (perusopinnot) Etudes françaises (perusopinnot) Espanjan kieli (perusopinnot) Euroopan integraatio (perusopinnot) Hungarologia (kieliopinnot) Intercultural Studies (perusopinnot) Italian kieli (perus- ja aineopinnot) Slovakian kieli ja kulttuuri (perus- ja aineopinnot) Suomen kieli ulkomaalaisille (perus- ja aineopinnot)
Oulun yliopisto Humanistinen tiedekunta	Antiikin kielet ja kulttuuri Elokuvatutkimus Elämäntutkimus Englanninkielisen maailman kieli, kirjallisuus ja kulttuuri Filosofia Fonetiikka Humanistiset ympäristöopinnot Inarinsaame

	<p>Itä- ja Kaakkois-Aasian opinnot Japani-opinnot Kieliteknologia Klassinen arkeologia Museologia Ranskan kieli Saamen kieli ja tulkkaus Saamen kieli vieraana kielenä Scandinavian Studies Suomen kieli toisena ja vieraana kielenä Taidehistoria Technical Communication Tulevaisuudentutkimus Valtio-oppi Viestintä Viron kieli Yhteiskuntaoppi Yleinen kielitiede Yleinen teologia</p>
<p>Tampereen yliopisto Kieli-, käännös- ja kirjallisuustieteiden yksikkö</p>	<p>Espanjan kieli Fonetikka Kielikonsulttiopinnot Russian Studies Suomen kieli, kulttuuri ja yhteiskunta Suomi toisena vieraana kielenä -opettajan opinnot Teknisen viestinnän erikoistumisopinnot Tšekin kieli Viron kieli ja virolainen kulttuuri Yleinen kielitiede Yleinen käännöstiede</p>
<p>Tampereen yliopisto Yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö</p>	<p>Aate- ja oppihistoria Latinan kieli ja antiikin traditio Musiikkitiede Nordic Perspective on European History North American Studies Museologia Talous- ja sosiaalishistoria Yleinen etnologia</p>
<p>Turun yliopisto Humanistinen tiedekunta</p>	<p>Elämäkatsomustieto Luova kirjoittaminen Klassillinen arkeologia Kulttuurimatkailu Kulttuurintuotannon suunnittelu Museologia North American Studies Romanian kieli ja kulttuuri Suomen kieli ja kulttuuri (ulkomaalaisille) Unkarin kieli ja kulttuuri Viittomakieli Viron kieli ja kulttuuri</p>
<p>Vaasan yliopisto Filosofinen tiedekunta</p>	<p>Filosofia (katsotaan hallintotieteiden osana) Kulttuurien välinen viestintä Monikielisyys Ranskan kieli Terminologiaoppi ja tekninen viestintä</p>

	<p>Tulkkaus Venäjän kieli Yleinen kirjallisuustiede</p>
<p>Åbo Akademi Fakultetsområdet för humaniora, pedagogik och teologi Humanistiska fakulteten</p>	<p>Interkulturell kommunikation Kultur- och socialantropologi Kulturledning Livsåskådningskunskap Medeltidskunskap Museologi Nordiska grannspråk Polska, fram till våren 2012 Skärgårdskunskap Turism Tyska studier Visuella studier Översättning</p>

Liite 4

Humanistisen koulutusalan kansainväliset maisteriohjelmat yliopistoittain vuonna 2011

Yliopisto	
Helsingin yliopisto Humanistinen tiedekunta	Art Theory, Criticism and Management European Studies Intercultural Encounters Semiotics MA Programme in International Performance Research (Erasmus Mundus -ohjelma)
Itä-Suomen yliopisto Filosofinen tiedekunta Humanistinen osasto	MA Programme in Clinical Linguistics (EMCL) MA in English Language and Culture
Jyväskylän yliopisto Humanistinen tiedekunta	Digital Culture Intercultural Communication Music, Mind & Technology Music Therapy Suomen kielen ja kulttuurin maisteriopinnot ulkomaalaisille
Oulun yliopisto Humanistinen tiedekunta	
Tampereen yliopisto	
Turun yliopisto Humanistinen tiedekunta	Baltic Sea Region Studies European Heritage, Digital Media and the Information Society Suomen ja sen sukukielten maisteriohjelma ei-suomenkielisille
Vaasan yliopisto Filosofinen tiedekunta	Intercultural Studies in Communication and Administration
Åbo Akademi Fakultetsområdet för humaniora, pedagogik och teologi Humanistiska fakulteten	Werbung interkulturell Internationell studielinje på magisternivå i Kooperation mellan ämnet tyska/Åbo Akademi och universitetet Eichstätt-Ingolstadt/Tyskland